

katerem se je toliko govorilo, ni bil obrnjen zoper vero, temveč zoper poljski narod, kateremu so vsa sredstva dobra, da tam odriva nemštvo. — Odkrito je tedaj izrekel, da hoče v manjšino dejati slovansko prebivalstvo v izhodnih pruskih deželah in k večini pomagati Nemcem, in ako bi bilo tudi treba odkupiti poljske grajščake. Na drobno očita Prusom, da imajo premalo živo narodno zavest, da občudujejo vse ptujstvo, da ne izlezejo le preradi iz lastne kože, ampak da zlezejo celo v ptujo; kot višje bitje občuduje se človek, ki je bil na priliko v Parizu. Pri Francozih je kaj tacega nemogoče.

Konec govora se glasi: Ako gledé na navedeno zrem v prihodnost, izreči moram, da nisem prost skrbi. Ne bojim se unanjih nevarnosti, ne zdi se mi verjetno, da bi se motil vnanji mir. Pač pa gledé na razvoj naših notranjih razmer, z ozirom na način, po katerem postopa večina državnega zbora, s katero ne pridemo naprej — računati ne moremo ne na pomoč socijal-demokratstva, ne na ono Poljcev, ne Alzašanov in ne na ono nekaterih družih oddelkov, ali na pomoč središča (katoličanov), ne vem, — tu se zmiraj kaže skrb, da bi vlada ne postala premočna, in to ne more ostati brez posledic. — Na to moramo sedaj delati, da postanemo močnejši, to je naša naloga in dolžnost. Na to stran toraj nekaj tamno zremo v prihodnost. Vsaj je mogoče, da se po načinu, kakor smo sprejeli in vporabljali izredno srečo, ki nas je doletavala v zadnjih 20 letih, osodi zdi potrebno, nemško domoljubje razpostaviti na ostrejšo preskušnjo v ognju velike sosedne protinemške zveze, z drugimi besedami, da pridemo še enkrat v položaj, podoben onemu Friderika Vélikega v 7letni vojski, da se moramo boriti zoper močne zveze, za katere se v našem razdvojenji vsakakor nahaja nekoliko podbujevanja.

Ker drugi narodi ne poznajo naših notranjih razmer, ne vedó, da ljudstvo drugače misli, kakor večina državnega zbora, kjer smo leta 1866. doživeli, da smo vkljub jeze večine šli v bratovsko vojsko. — Pa tega inostranstvo ne misli, ampak računa na to: stvar gre na dvoje — se ne bo držala (sedanja Nemška). Tudi na nas obračala se bo prislovica od ilovčastih nog in menila se bo s tem večina državnega zbora. (Odobranje in protigovori.)

Pa motili se bodo, ker za temi stojé še železne noge. Mogoče je tedaj, da naš notranji razvoj prisili zavezane države s Prusko na čelu na to gledati, „da kaj škode ne trpi država“ in da vsaka sebe in zavezo po moči okrepcava, in se tako, kolikor po ustavi mogoče, oprosté nasprotovalne politike večine državnega zbora. (Dobro! na desnici.) — Jaz še ne spadam k zagovornikom take politike, in v nasprotju je z mojim prizadevanjem zadnjih 10 letij, pa prej kakor bi pustil stvar domovine, da obtiči ali pride v nevarnost, pa vendar pred Nj. Veličanstvu cesarju in zaveznim knezom dal svete in se za-nje zastavil — in ministra smatral bi za ničvrednega bojazljivca, ki ne zastavi življenja in časti za to, po okoliščinah domovino rešiti tudi proti volji večine. (Pohvala.) Jaz vsaj bi, ako bi poskusil, vse prenašal, kar bi me zadelo, v to pa nikdar ne bom pripomogel, da bi si pustili, kakor se deloma to godi v nekaterih sosednih zapadnih državah, dedšino velikega časa in pa pridobitvo naše junaške vojne uničavati po notranjem nasprotovanju — in našel bom potrebna pota in sredstva v ta namen, ako mi Bog življenje in zdravje dá in ohrani milost cesarjevo. Med tem zadovoljujem se s podporo, katero nahajam v predlogu, s katerim se bavimo, in zanašati se smete, da bomo v vzajemnem zaupanju hodili eno pot. (Pohvala na desni — sikanje na levi in v središči.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 30. januarja. (*Državni zbor; dvorni ples; mestni odbor; vreme.*) Dne 28. t. m. začelo se je zopet zborovanje državnega zbora, ne da bi se bilo pri prvi seji pripetilo kaj posebnega. Dvorana za zborovanje zbornice poslancev pridobila je od zadnjega zasedanja nekaj novega kinča s tem, da so se ravna stena dvorane na desni in levi od predsedništva okinčala s slikami za zbornico primernimi iz grške in rimske zgodovine. Slike so lepo izvršene in pogled na steno je sedaj mnogo prijaznejši, ker visé lepe slike mesto do sedaj s praznim platnom pokritih sten.

V obče je bilo pri prvi seji primeroma malo poslancev navzočih, ker na dnevnem redu ni bilo ne ene posebno zanimive točke.

Razumljivo je tudi, da se nekaj časa še pomudé poslanci v krogu svoje družine, ker so bili deželni zbori letos prav malo dni prej sklenjeni, na pr. tirolski komaj dva dni prej.

Zeló veliko časa potrebovala so naznanila predsedništva, ker je med tem časom došlo zbornici mnogo prošenj, naznanil od vlade in nekaj naznanil oziroma prošenj izmed poslaniških krogov. — Preobširno bi bilo naštevati prošnje, katerih je mnogo zadevalo posvečevanje nedelj in praznikov, izmed vladinih predlogov pa omenimo načrt postave o odpisavanju zemljiškega davka zaradi škode prizadete po vremenskih neizgodah; — načrt postave, s katero se izvzame mnogo imetja dolžnikov izmed onih reči, po katerih je upnikom dopuščeno seči z izvršilnimi sodnijskimi koraki.

V prvem branji prišli so na vrsto samo predlogi poslancev dr. Keil, Kreizig in dr. Wiedersberg. Po teh točkah sklenila se je seja po 2. uri popoldne in je predsednik napovedal drugo sejo na ponedeljek dne 1. svečana.

Pri tej seji pridejo na vrsto tudi samo prva branja predlogov, katere je ali predložila vlada ali pa prihajajo od posamesnih poslancev. — Tretja seja ima biti v četrtek dne 4. februarja in pri tej seji voliti se ima predsedništvo zbornice. — Nova prikazen v zbornici bil je novi naučni minister vitez Gauč.

On je mlad, prijazen uradnik, kateremu je videti dobra volja, zadostiti visokemu mestu. Mož je mlad, šibak, srednje velikosti, razun rumenkastih brk obrit, sivih las in nosi redno očale (cviker). Ko ga je ministerski predsednik zbornici predstavil, poklonil se je, pa razgovarjal se je samo z nekaterimi poslanci, s katerimi je bil znan od prej. — Ministerski predsednik grof Taaffe je zopet zdrav, minister Falkenhayn pa še ne sme zapustiti svojega stanovanja, akoravno doma opravlja ves svoj posel. Vsi drugi ministri bili so navzoči in dobre volje bil je izrekoma denarni minister Dunajevski, ker se je uže srečno znebil svojega velikega posla: letošnjega državnega proračuna.

Dvorni ples dne 28. januarja bil je zeló obiskan in sijajen, vpeljana je bila pri tej priliki nadvojvodica Valerija.

Mestni odbor dunajski našel je, da zna zima z obilnim snegom kmalu miniti, da tedaj poide zaslužek revnejšim krogom. Zato sklenil je, obrniti se do cesarja s prošnjo, da naroči zgradbo mestne železnice in pa vredjenje teka Dunajšice in da naj zaukaže, da k tem zgradbam pripomore zaklad za mestno razširjenje. S tem korakom si je mestni odbor mislil po najcenejši poti pridobiti zadovoljnost delavskih krogov, sicer pa je vendar vsemu svetu znano, da ravno mestni odbor ni mogel priti do nikakoršnega vspešnega sklepa gledé omenjenih del.

Vreme je tudi na Dunaji južno-megleno, po večih cestah nakopičenega je še mnogo snega, sicer pa so tla povsod mokro-blatna, solnca uže zdavno ni bilo videti.

Od sv. Vida nad Cerknico 30. pros. — Sploh se po raznih časnikih le več od nesreč in slabih časov bere in sliši; in tudi od teh dolgočasnih in težavnih hribov se ne more večjidel nič veseliga naznanjevati. — 13. prosenca ob 7 uri zjutraj sta bila 70 let stari mož in njegova 68 let stara žena v njuni sobici mrtva najdena. Umrla sta namreč od ogljenčeve sopare (puha) V tej ravno popravljeni sobici stoji majhna okrogla železna pečica, ki je bila precej dobro zakurjena in potem še iz druge peči žerjavica va-njo djana. Drobna žerjavica se je skozi napravljeni raženj mlela ter tlela in morde še kak žark zraven pečice padel in ko skozi ta zelo zadelan raženj ni mogla soparica, se je pri spodnjih vratih v sobici nabirala, ter to nesrečno smrt povzročila. Žalostno je bilo oba skupaj na parah in dve trugi v cerkvi viditi. Kakor v življenji počivata tudi v eni jami skupaj. Bog jima daj večni mir in pokoj!

Pogineli ste tudi v tej sobi za soparico dve prepelici.

Zima je precej boljša in prizanesljivša memo lanske; ker je bilo komaj tretjino snega na debelo od onega od lani, a v hribih je vendar le težavno, ker zaradi zametov in zelo vlažnega snega ni za kola in ne za sani. Tudi je nekterim, ki so šli k sodniji ali v davkarijo, sneg pot zaprl, da so namesto isti, še le peti dan zamogli domu priti.

Pri sadji do zdaj hvala Bogu vendar še ni škode, da bi le zanaprej kaj hujega ne bilo. Klinar.

Iz Ljubljane. — Naši državni poslanci podali so se zopet na Dunaj, kjer se ima pričeti novo, imenitno delovanje. Jutri je volitev predsedništva, koj potem pa se v budgetnem odseku prične obravnavati proračuna naučnega ministerstva, kjer bo enaka prilika dana poslancem, žilico potipati novemu naučnemu ministru, temu pa, označiti svoje stališče o važnejših vprašanjih svojega področja. Mi Slovenci izvedeli bomo, kako hoče razumeti naučni minister enakopravnost v šolah, od druge strani se bo pa gotovo ministru ponudila prilika izreči se, kako se hoče vstopiti nasproti zahtevam po konfesionalni šoli. — Nemcem Knotzove in Schönererjeve vrste se je minister uže zameril, ker je odpravil iz šolskih knjižnic one popise nemško-francoske vojske, v katerih se junaštvo one prusko-nemške kuje v zvezde, katera je leta 1866. zavratno, v zvezi z Laško, napadla našo državo. — Sicer se čuje do sedaj malo iz državno-zborskih krogov, ker se zborovanje še le polagoma začinja. Ker pa pride letos razun rednega posla na vrsto pogodba z Ogersko, obeta se uže sedaj, da bo ravno pričeto zasedanje trajalo dolgo.

— **Kot ustanovnik** pristopil je k društvu „Narodnega Doma“ trgovec in grajščak gosp. Franc Hren v Ljubljani z doneskom 1000 gold. — Bog pomoz! dalje!

— **Letošnja Svečnica** se z vremenom ni obnesla; zjutraj je deževalo, kakor iz škafa, krog 10. ure dopoldne pa je potegnila hladna burija in mesto dežja letetele so iz sivega neba gosti kosmiči belega snega do blizo četrte ure popoldne. — Ako bi se daljna zima ravnala po pregovoru, tedaj bi se bilo bati še hude zime. Ker pa vremenski pregovori ne obveljajo vselej, tedaj se vendar smemo nadejati, da je hujši del zime prestan in da je uže svečan deloma prevzel posel muhastega sušca, kateri ima, kakor znano, zavihan rep.

— **Pri gospodu deželnemu predsedniku baronu Winklerju** bil je dne 27. januarija obed, h kateremu so

bili vabljeni odlični zastopniki vojaštva, duhovščine, cesarskih in avtonomnih oblastev.

— **Skala se je zavalila na železnični tir** pri Zagorji dne 27. januarija popoldne krog 5. ure potem, ko je popoldanski poštni vlak srečno prevozil oni del tira. Dnevni naglič, kateri bi imel zvečer ob 6. uri dospeti z Dunaja v Ljubljano, imel je vsled te nezgode eno uro zakasnenja.

— **Gospod Andrej Brus**, glavni odbornik in tajnik kmetijske družbe, kateri je ravnokar praznoval svojo osemdesetletnico, zbolel je te dni tako nevarno, da je malo upanja, da bi še kedaj okreval.

— **Odlični slovenski doktorand g. Matija Murko** doposlal nam je sledeče vabilo:

„Čast mi je naznaniti, da mi je Njegovo cesarsko in kraljevo apostolsko Veličanstvo najmilostivejše dovolilo slavnostno promocijo doktorom filozofije pod Svojimi najvišimi avspicijami; vršila se bo dne 8. februarija t. l. ob 6. uri zvečer v dvorani akademičnega senata c. k. vseučilšča na Dunaji.

K njej vabi uljudno

Matija Murko.“

— **Znani ljubljanski vrtnar Josip Ermacora** umrl je dne 28. januarija vsled krvavenja pljuč še le 48 let star.

— **Kmetijsko potovalno predavanje** ima tajnik c. k. kmetijske družbe g. Gustav Pirc v nedeljo dne 7. t. m. dopoldne po prvi božji službi božji ob pol 8. uri v Mirni Peči in ravno ta dan popoldne po službi božji ob 3. uri v Prečni. Predavanje v obeh krajih je v šolskem poslopju.

— **Pobiranje doneskov za „Narodni Dom“** v Ljubljani. Zabeležiti nam je veselo vest, da bo polovica prve stotine razprodanih krajcarskih knjižic kmalo gotova — krajcarskih pravimo, ker smo dobili razven tega še posebej na desetkrajcarske knjižice nabranih toliko svot, da bi, preračunjene na krajcarske knjižice, pomnožile njih število za 19.

Razprodanih imamo sedaj 47 krajcarskih knjižic, število se je tedaj v zadnjem času pomnožilo za štiri. Dobili smo namreč 44. knjižico pod št. 93 (poverjenik g. J. F.) iz Ljutomera, 45. knjižico pod št. 305 (poverjenica gospica Fr. T.) iz Mengiša, 46. knjižico pod št. 74 (poverjenica gospica M. M.) iz Št. Jerneja in 47. knjižico pod št. 22 (poverjenika gg. A. J. in J. P.) iz Podbrezja. Tedaj vnovič dve gospici poverjenici; kot je videti, je bilo izgledno postopauje naših vrlo zavednih Vrhničank jako vsposbudljivo. Sedaj imamo vsega skupaj, če ne jemljemo v poštev nabranih manjših kvot, šest od ženstva razprodanih krajcarskih knjižic.

Dostaviti nam je še, da smo v zadnjem času dobili tudi več manjših svot, nabranih deloma na krajcarske, deloma na desetkrajcarske knjižice. Posebno znatna in omenljiva je ona, ki jo je poverjenik g. K. P. v Ljubljani nabral na desetkrajcarsko knjižico pod št. XII. v znesku 57 for. 60 kr. Vsem gg. nabiralcem in nabiralcam za marljivi trud najtoplejšo zahvalo. Le tako naprej!

S ponosom lahko rečemo: Nam ni treba nobene posebne reklame. Najboljša reklama za naše domoljubno podjetje so faktični vspehi.

— **Cerkvenik ali mežnar** se sprejme v prijetnem kraju blizu Ljubljane v službo, ki je samskega stanu in poštenega obnašanja. Več se izve pri upravnistvu „Danice“ in pa „Novic“.

— Čitalnica v Šiški priredi v nedeljo 7. februarja 1886. slavnostno besedo s plesom. Neudje plačajo 50 krajc. vstopnine. Začetek je ob 7. uri.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Minulo soboto in ponedeljek imeli so naši in ogerski ministri skupno posvetovanje zaradi dogovorov glede predstoječega ponovljenja pogodbe. Pričakovalo se je, da bodo s tem posvetovanjem dogovori ministrov dognani in da se jim v ponedeljek v skupnem zasedanju pod predsedništvom cesarjevim tudi pritrdi po unanji obliki. — Seja državnega zbora v ponedeljek zopet gledé obravnav ni bila pomenljiva; vlada pa je predložila pomenljive predloge, med drugimi načrt postave proti socialistom in pa načrt postave za dolavsko-bolniške blagajnice. Pri tej seji je bil bolehen oglašen slovenski poslanec Obreza, kakor se nam naznanja, je bolehen tudi poslanec Nabergoj. — Nenadoma je došla zboru novica, da je umrl moravski domoljub in državni poslanec dr. Kusi, predsednik Matice školske, še le v 43. letu svoje starosti. Predsednik dr. Smolka spominjal se je pokojnega med naznanili z prijaznimi besedami gorkega priznanja velikih zaslug pokojnega. Česki klub pa in izrekoma moravsko-česki poslanci pa izgubijo s pokojnim tovarišem premišljenega, odločnega in marljivega sodelovalca in boritelja za blagor českega naroda.

Dalje je bilo pomenljivo prvo branje predloga dr. Matuš-a zadevajočega službeno ravnanje s suplenti in pomočnimi učitelji na državnih srednjih solah. — Predlagatelj stavil je nasvet, da naj se njegov predlog odda v posvetovanje budgetnemu odseku. Poslanec Keilsberg je izrekel, da se strinja z namenom predloga, vendar pa je predlagal, naj se odstopi v posvetovanje volskemu odseku. — To podpiral je tudi poslanec Sturm; konečno pa je vendar obveljal predlog dr. Matuš-ev in zbornica sklenila je z 116 glasovi proti 101, da naj se predlog odstopi budgetnemu odseku.

Dalje utemljeval je še poslanec Lienbacher svoj predlog o premembi postave zaradi hišnega davka. Dr. Rosser, Zallinger in Menger podpirali so ta predlog rekoč, da je treba odpraviti vse velike napake te postave. Konečno oddal se je predlog davkovskemu odseku. Konečno prebrala se je interpelacija dr. Fuchsa in tovarišev zaradi dopuščene razstave Vereščaginovih bogoskrunskih slik.

Potem je predsednik sklepajoč sejo, za prihodnjo sejo odločil četrtek 4. februarja s sledečim dnevnim redom:

1. Volitev predsedništva.

2. Volitev šolskega odseka in narodno-gospodarskega odseka. 3. Prvo branje vladinih predlogov zadevajočih: a) zavarovanje zoper nezgode, b) zavarovanje zoper bolezni, c) premembe izvrševalnega postopanja; 4) prvo branje predlogov: a) poslanca Kindermana zaradi severnočeske železnice, b) poslanca Exnerja zaradi železnice med Nusdorfom in Penzingom, c) poslanca grofa Vetter-a zaradi postave zoper živinsko kugo, in d) poslanca Coroninija zaradi ustanovitve posebnega sodnijskega dvora za preiskovanje volitev. Razun volitve predsedništva, in pa zadnje točke tedaj zopet ni pričakovati posebno živahnih razprav.

Hrvatska. — V deželnem zboru nadaljevala se je razprava o proračunu za tekoče leto. Opozicija protivila se je privoliti dispozicijski zaklad vladi, ka-

tera ne zasluži njenega zaupanja, izrekoma šibal je dr. Derenčin vladino postopanje nasproti časnikarstvu in pa kaženje javnega menenja izrekoma po nezakonitem vtikanju vlade med volitve. Predsednik sabora Mirko Hrvat, ki pri nobeni priliki ne skriva strogosti svoje, bil je takoj po konci in je sejo pretrgal za 10 minut in je dr. Derenčinu žugal z izključanjem za to, ker je izrekel, da bi tako ravnanje vladino moglo škodovati sicer znani udanosti hrvatskega ljudstva.

In ni dvomiti, da bi se bil izključil iz nekaj sej tudi dr. Derenčin, ako bi se ne bil v drugi seji pismeno izgovoril, da je bil napačno razumljen.

V obče se kaže, da razmere v Hrvatski postajajo bolj in bolj nezdrave.

Vladina tako imenovana narodna stranka zgubiva zaporedoma naj razumnejše može deloma po smrti, katera je zadnje dni pobrala slovečega pisatelja dr. Stankovič-a, — deloma pa se s sedanjimi razmerami nezadovoljni veljaki zbirajo v lastne neodvisne kroge, od koder se novejši čas borijo kolikor zmernejše tolikor vspešnejše zoper madjarizem v Hrvatski, kateremu je glavni steber bivši duhovnik — Miskatovič.

Nemška. — Zadnji Bismarkov govor pregibava še zmeraj politiške kroge. Prvemu sledil je med tem že drugi, v katerem je Bismark skušal marsikaj zasukati v mečji glas, to da nezadovoljnost državnega zbora večine s tem ni odstranjena. Vsakdo čuti, da Bismark noče videti nobene zapreke in da samo sebe šteje za edinega nemškega — pravega politika. V obče opazava se, da vodja katoliškega središča Windhorst Bismarku nasproti postopa nekako rahlo, kakor je sam naglašal zato, ker se pripravljajo preuredbe veri nasprotnih postav. „Moniteur de Rome“ trdi, da sta vladina predloga o monopolu z žganjem in pa prememba verskih postav v nekakovi zvezi, tako da se druga samo tedaj dogotovi, ako se dovoli tudi prva.

Zanimive so unanje sodbe o Bismarkovem govoru. Nekaterim nemškim krogom avstrijskim je sicer zra-stel greben po „mojstrovem“ govoru, in ti takoj mislijo, da naj bi vlada Taaffe-jeva se umaknila nemško-liberalni po izgledu Bismarkovim, kateri naj bi bil nalog, tudi tukaj zatirati vse nenemške narodnosti tako kakor Bismark žuga prusko-poljski. Večina javnih glasil pa se prekrizava pred absolutizmom Bismarkovim in izrekoma na Nemškem mu ta govor ne bo pridobil prijateljev.

Avstrijsko-slovansko časništvo je zelo enega menenja, da se je ta govor rodil iz strahu, da po smrti Bismarkovi zopet razpade zedinjena Nemška.

Francoska. — Poslanec Rochefort stavil je v zbornici predlog za splošno amnestijo, vlada predlogu nasprotuje, dejansko pa se je ozirala na jedro predloga, ker je političnem hudodelnikom že tako dala prostost. Ni tedaj misliti, da bi se s predlogom doseglo več kakor poskušnja, koliko pristašev šteje opozicija.

Žitna cena

v Ljubljani 30. januarja 1886.

Hektoliter: pšeuice domače 6 gold. 50 kr. — banaške 7 gold. 8 kr. — turšice 4 gold. 87 kr. — soršice 6 gold. 23 kr. — rži 5 gold. 20 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 5 gold. 4 kr. — ajde 3 gold. 90 kr. — ovs 3 gold. 9 kr. — Krompir 2 gold. 60 kr. 100 kilogramov.